

vis må kæmpe, fordi kommunerne ser på, hvilken kasse der er bedst.

Det har sådan set også betydning på en række andre områder. Et eksempel er Københavns Kommune, hvor man i midten af 1990'erne besluttede, at man ville gøre, hvad man kunne for at ændre beboersammensætningen og ikke længere ville bygge almene boliger, fordi man havde fået en beregning, der viste, at det i gennemsnit kostede kommunen 100.000 kr. i overførselsindkomster, hver gang der var en beboer i alment boligbyggeri, og derfor holdt man op med at bygge alment boligbyggeri. Det taler jo for, at refusionen har betydning på mange områder, når det er den slags sammenhænge, man går ind i.

I forhold til om man kan bruge refusion over for kommunerne som styringsinstrument og som udligning, vil jeg komme med et citat fra kontorchef i Indenrigsministeriet Niels Jørgen Mau Pedersen fra »Decentralisering i kommunerne«: Refusioner er forholdsvis mest velegnet som udligningsinstrument, hvor det decentrale niveau mulighed for variation i standard og effektivitet er begrænset, f.eks. for visse indkomstoverførsler.

Det er jo klart, at der, når vi snakker sygedagpenge, førtidspension osv., er et lille spillerum for kommunerne for et skøn, men for størstedelen af det burde der, hvis de fulgte den gældende lovgivning, ikke være meget tvivl om, hvor når folk har krav på hjælp. Desværre ser vi altså det modsatte, nemlig at folk bliver sendt fra den ene til den anden og fra den ene kasse til den anden.

Nogle gange, når jeg har mødt de her mennesker, har jeg haft det billede i hovedet af sådan en klodskasse, som en del af medlemmerne måske kender, og som små børn sidder og leger med. Så skal der en rund klods ned i det runde hul og en firkantet klods i det firkantede hul og en trekantet klods i det trekantede hul, og så kommer der altså nogle gange et menneske, der ikke passer ned i nogen af de her huller. Hvad gør sagsbehandlere så? Ja, enten så smider de dem væk, eller også skærer de dem lidt til, så de passer ned i det billigste hul.

Jeg kunne godt tænke mig, at vi får lavet et system, der sigter på, at man i stedet for at have de her forskellige kasser, som menneskene skal passe ind i, får et system, hvor sagsbehandlerne tager udgangspunkt i mennesket og ser på: Hvad gør vi så bedst for det menneske, så det kan få det bedst mulige liv fremover og forhå-

bentlig også kan få en tilknytning til arbejdsmarkedet igen, hvis der er mulighed for det?

Vi vil arbejde videre med det her forslag, også i forhold til det arbejde, der er omkring en udligningsreform, og vi vil også fortsat få nogle flere beregninger på, hvordan det kan hænge sammen i forhold til en udligningsreform.

Så jeg håber, at de partier, der var enige i, at der er et problem, vi skal se på, også vil deltage i det videre arbejde, og at de partier, der var noget mere afvisende, måske også af bilag og de udvalgs spørgsmål osv., der bliver stillet, bliver mere overbeviste om, at her er der altså noget, vi er nødt til at se på.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 143:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af de i Bruxelles den 26. marts 2003 undertegnede protokoller om Bulgariens, Estlands, Letlands, Litauens, Rumæniens, Slovaakiets og Sloveniens tiltrædelse af Den Nordatlantiske Traktat.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 9/4 2003)

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Søren Gade (V):

Det er med glæde, at jeg i dag på Venstres vegne skal anbefale et ja til beslutningsforslaget om Danmarks ratifikation af protokollerne, som bekræfter medlemskab af NATO til landene Est-

land, Letland, Litauen, Rumænien, Bulgarien, Slovakiet og Slovenien.

De syv lande har gennem en årrække kæmpet hårdt for at opfylde kravene fra NATO. Gennem den såkaldte MAP-proces, eller Membership Action Plan, har de syv lande ændret deres forfatninger, så de bekræfter fælles demokratiske værdier med de øvrige lande i NATO. De har demokratiseret deres væbnede styrker og reformeret deres forsvar, så store ineffektive styrker er tilpasset de ændrede behov efter den kolde krig. Man har fokuseret på sikkerheden, så de gamle våben ikke faldt i de forkerte hænder. Man har i de pågældende lande fokuseret og øvet sig på NATO-procedurer, og engelsk er godt på vej som almindelig standard i ansøgerlandenes forsvar. De har også hævet deres forsvarsbudgetter til de forventede 2 pct. af bruttonationalproduktet.

Kl. 19.10

Igennem kontrolprocessen i MAP har NATO med tilfredshed kunnet følge en kontinuerlig fremdrift. Beslutningen om dansk ratifikation er altså i sammenhæng med de øvrige NATO-landes tilsvarende handling både en anerkendelse af et hårdt stykke arbejde udført af de syv lande samt en historisk mulighed for at binde landene i Europa yderligere sammen her godt 14 år efter Murens fald.

Alt i alt er det en historisk mulighed, som vi fra Venstres side naturligvis støtter.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Per Kaalund som ordfører.

Per Kaalund (S):

Den socialdemokratiske folketingsgruppe kan støtte forslaget. Vi mener, det er en god sag, og det er en sag, der har været arbejdet på i mange år. Som det fremgår af regeringens fremsættelsestale, som jo er ganske kort, kommer der et mere helt og frit Europa, og det kan vi da tilslutte os.

NATO's udvidelse samtidig med den parallelle udvikling og udvidelse af EU har betydning og betyder store omvæltninger i det tidligere Øst- og Centraleuropa. Der er kommet demokrati, i hvert fald er det godt på vej. Der er økonomiske reformer, og der er retsreformer m.v.

Danmark har ydet en særlig indsats i forhold til de baltiske lande med hensyn til omstilling af disse landes forsvar fra at være tidligere Warszawa-pagtlande til nu at kunne være modne til snart at indtræde i NATO.

Det er for os vigtigt at fastholde NATO-samarbejdet også med den udvidelse, der ligger nu og her, herunder også forholdet til USA. Vi anser det for en vigtig ting, at vi har et velfungerende NATO, selv om der på det seneste i forbindelse med Irakkonflikterne er kommet, skal vi sige, skrammer i NATO-samarbejdet. Det tror vi på kan ændres.

NATO er jo heller ikke nogen lukket forsamling. Der er nu etableret et NATO-Rusland-råd, hvor der foregår drøftelser. Der er stadig væk partnerskabsaftaler. Vi vil da også være åbne for, at yderligere europæiske lande kan tiltræde NATO på et tidspunkt, hvor de måtte være modne til det.

Vi imødeser store omlægninger af NATO-samarbejdet. Det gælder både dannelsen af NATO's Response Force, reaktionsstyrke, og det gælder måske også opgaver uden for NATO-området, og det vil medføre ændringer også af dansk forsvar.

Vi kan anbefale forslaget her, og vi går ud fra og forventer og er overbevist om, at det vil medvirke til fred og stabilitet i vores del af verden.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Søren Krarup som ordfører.

Søren Krarup (DF):

Vi er naturligvis tilhængere af disse østeuropæiske staters medlemskab af NATO, og vi deler udenrigsministerens ønske og formodning om, at det vil bidrage til at forøge sikkerheden i det nordatlantiske område.

Men i forlængelse heraf føler jeg trang til at sige et par kritiske ord om det, som NATO i dag har udviklet sig til. Jeg gør det i forlængelse af egne overvejelser, iagttagelser i al beskedenhed, men også på baggrund af den dybtgående og principielle kritik af NATO's nyere udvikling, som den mangeårige sikkerhedspolitiske rådgiver i Statsministeriet, Henning Gottlieb, har fremsat i forordet til Monica Papazus fremragende bog om Kosovokrigen, eller som det hedder i undertitlen, »Den nye verdensorden, den nye totalitarisme« – en bog, som jeg bagefter vil forære udenrigsministeren.

Både Monica Papazu og Henning Gottlieb gør nemlig opmærksom på den ubestridelige kendsgerning, at NATO i det seneste årti har udviklet sig fra en forsvarsalliance af selvstændige stater til en slags væbnet missionsforbund for det, der kaldes vestlige værdier, hvilket normalt vil sige menneskerettighederne.

Henning Gottlieb peger på, hvordan det nye koncept for NATO på alliancens topmøde i Washington i april 1999 må ses som et forsøg på at komme disse missionerende strømninger i møde. Både han og Monica Papazu er derfor stærkt kritiske over for Kosovokrigen, som de begge kalder for en religionskrig, hvor det totalitære aspekt ensidigt og utvetydigt var på NATO's side.

Kl. 19.15

NATO er i hele sin oprindelse en forsvarsalliance, skriver Henning Gottlieb. Men alliancen er under forvandling fra en forsvarsalliance til en slags korsfarerforbund for udbredelse af en bestemt livsanskuelse eller, som han også siger det: NATO er ved at blive omdannet til et svært armeret missionsselskab for synspunkter, der defineres af missionærerne selv.

Derfor Kosovokrigen med dens krænkelse af et suverænt lands selvstændighed, derfor den udbredte foragt for netop begrebet »den nationale suverænitet« til fordel for dyrkelsen af universelle værdier, der naturligvis sættes og bestemmes af NATO selv, og hvorved et sådant NATO til enhver tid kan konstruere sig årsager til at overfalde selvstændige lande og folk. NATO er kort sagt i drift imod farlige totalitære tilstande, og der er grund til at håbe, at østeuropæiske stater, der har oplevet Sovjetunionens totalitarisme, vil kunne sige advarende ord til alt for naive ideologer i Washington.

Lad mig tilføje, at efter vores mening var Irakkrigen ganske forskellig fra Kosovokrigen derved, at den var en selvforsvarskrig imod religiøse terrorister, som allerede havde ramt den vestlige verden, og som levede og åndede i ønsket om at kunne udvide deres terror imod Vesten.

Den 11. september 2001 ændredes situationen, især for USA. Den vestlige verdens ledende land blev hermed ændret fra en missionerende stormagt til en nation, som værgede sine borge og sin fred. Det har ændret perspektivet i mere ædruelig og mindre bigot retning. Det har understreget det nationale og dermed trængt missionen for menneskerettighederne i baggrunden. Det har kort sagt reduceret omfanget af den totalitarisme, som humanismens menneskerettighedsforkyndelse ubestrideligt indebærer.

Vi håber, at disse hårdt prøvede øststats op-tagelse i NATO vil bidrage til en sådan nøgtern og realistisk udvikling.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Det er jo et prisværdigt kort forslag, og det er et prisværdigt godt forslag. Det var en stor og vigtig beslutning, som de 19 NATO-lande traf i Prag i november måned sidste år, og der var utrolig mange i de 7 lande, der nu bliver optaget, som var glade og begejstrede. Det kan jeg godt forstå.

Personlig var jeg da også meget glad den aften, da jeg hørte, at det nu var besluttet, at de 7 lande kunne komme med. Og jeg kunne da ikke lade være med, det indrømmer jeg blankt, at tænke tilbage – det er der sikkert mange andre på min alder eller lidt ældre eller lidt yngre, der også har gjort – for jeg har jo været soldat i 40 år.

De første 30 år var der jo ingen tvivl om, hvem der var fjenden, når man var på øvelse her i Danmark eller i Tyskland eller i Belgien eller i England. Fjenden var Sovjet, og det var Warszawapagten. Til Warszawapagten hørte jo de fleste af de lande, vi nu optager. Det var Rumænien, og det var Estland og Letland og Litauen, og det var slovakker, og det var bulgarere osv., osv.

Det var fjenden dengang, og op gennem 1960'erne og 1970'erne og 1980'erne gravede vi de sjællandske brigader ned tæt på Køge Bugt og Fakse Bugt og lidt i reserve inde i landet. Dem, der skulle komme og angribe, var altså faldskærmstropper fra Polen, og det var russiske landgangsskibe med udgangspunkt fra de baltiske havne i Estland, Letland og Litauen.

Så fik vi for nogle år siden polakkerne og ungarnerne med ind i NATO og tak for det, det var dejligt. Og nu får vi altså også de øvrige lande med ind, og det er jo en fantastisk god og en positiv vinkel. Det betyder jo også, at en række af de kræfter, vi tidligere brugte på, havde jeg nær sagt, at forberede os til at modstå en invasion ovre fra Warszawapagten, kan vi nu bruge betydelig mere, skal vi sige, kreativt for nu at tale almindeligt, civilt dansk.

Det vil sige, at vi kan være med til alene, sammen med andre, tit andre NATO-lande, at sikre, at befolkninger i andre lande, som har mistet deres fred og frihed, jeg tænker på Bosnien, Kosovo, Eritrea, Afghanistan og nu Irak, får den frihed igen, og være med til at genopbygge landene bagefter.

Kl. 19.20

Det er jo dansk forsvars i øjeblikket fornemste opgave, idet vi hele tiden skal sikre os, at vi har

et forsvar, som også, hvis situationen vender på hovedet én gang til, og verdenshistorien har jo vist, at det kan ske, også i løbet af en kort årrække, er klar til den gamle opgave.

Men altså en glæde over udviklingen og en glæde over, at udviklingen har ført til, at vi kan optage de lande, og at dansk forsvar i hvert fald i disse år først og fremmest kan koncentrere sig om at skabe fred og frihed i andre lande og ikke først og fremmest om at skulle modstå angreb fra totalitære regimer.

Lene Garsdal (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Villy Søvndal, ikke kan være til stede, skal jeg på SF's vegne fremføre følgende:

Når lande med legitime sikkerhedsbehov an søger om optagelse i NATO, er der grund til at være lydhør. For disse landes vedkommende er der ingen tvivl om, at de efter mange år i skyggen af Sovjet ønsker en frigørelse fra Rusland, ikke mindst på sikkerhedsområdet. Der er derfor grund til at se velvilligt på landenes ansøgninger.

SF forventer sig imidlertid meget af det kommende udvalgsarbejde, hvor en lang række af problemstillinger bør blive belyst.

Anders Samuelsen (RV):

Det Radikale Venstre kan også sagtens støtte dette forslag. Vi er glade for at kunne støtte forslaget.

I øvrigt giver den sidste ordførers indlæg mig lige anledning til at minde om, at sidste gang, Folketinget behandlede lignende forslag, drejede det sig om Polen og Den Tjekkiske Republik og Ungarns tiltrædelse, og da blev der fra SF's side advaret kraftigt imod, hvad vi var på vej ud i. Jeg citerer fra hr. Villy Søvndals ordførertale fra daværende tidspunkt:

»I SF er vi af den stik modsatte opfattelse, nemlig at vi med denne skæbnsvangre beslutning er i færd med at begå en fejltagelse«.

I SF mente man altså for bare nogle få år siden, at det ville være en dramatisk sikkerhedspolitisk fejltagelse at tillade, at disse lande kom ind i det nordatlantiske samarbejde.

Man må sige, at der er sket et holdningsskift i SF, og vi er da fra Det Radikale Venstres side stærkt begejstret for, at det går den vej. Jeg har indtryk af, at det har krævet visse diskussioner hos SF, men fred være med det. Det vigtigste er, at SF er med nu. Så SF kan støtte den samme linje, som Det Radikale Venstre kan.

Jeg vil heller ikke undlade lige kort at kommentere hr. Søren Krarup. Det kom lidt bag på mig, at vi skulle så langt ud i debatten, men jeg forstod, at konklusionen var – jeg deler i øvrigt beundringen for Henning Gottlieb – at det var i orden med angrebet på Irak, hvorimod det var problematisk med det, der foregik i Kosovo. Og grunden til, at det var i orden i forhold til Irak, var, at der var det selvforsvar.

Ja tak, men det var jo i princippet defineret af den angribende magt, og på den måde er det jo også en missionerende holdning, må man da sige. Det er bare et spørgsmål om at lave en ny form for definition, og hvem er det så lige, der skal træffe afgørelse om, om det er rigtigt eller forkert i det her tilfælde?

I øvrigt mener jeg at kunne høre, og det er da en af de ting, som man må være positivt indstillet over for i forhold til Irak, at det, man primært har brugt som argument indtil nu, har været at få befriet landet og få indført et demokrati. Jeg forstod nærmest hr. Søren Krarup sådan, at den mission var noget af det, man skulle være meget påpasselig med at støtte op om, men det gjorde Dansk Folkeparti jo i det tilfælde.

Men konklusionen er, at Det Radikale Venstre selvfølgelig kan støtte dette forslag.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, så er der to korte bemærkninger. Den første er fra hr. Helge Adam Møller, og derefter er det hr. Søren Krarup og hr. Per Kaalund. Så var der tre.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg vil da godt tilslutte mig hr. Anders Samuelsen radikale glæde over SF's holdningsskift. Den deler jeg også. Det er godt, man er blevet realistisk.

Kl. 19.25

Jeg har kun én betænkelighed, det indrømmer jeg blankt. I de sidste 30 år har man altid kunnet konstatere, at hvis SF havde en sikkerhedspolitisk holdning, så var man sådan i god kontakt med realiteternes verden, hvis man havde den stik modsatte. Og det har jo vist sig med hensyn til samtlige de holdninger, jeg kan huske, SF har haft på det sikkerhedspolitiske område gennem 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne, at udviklingen i verdenshistorien har vist, at de tog fejl hver gang. Det håber jeg så ikke også bliver tilfældet denne gang.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, nu er det korte bemærkninger til hr. Samuel- sen som ordfører. Hr. Søren Krarup for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg skal bekræfte, at hr. Samuel- sen fuldstændig rigtigt har forstået, at der efter vores mening er en væsensforskel på Kosovokrigen og på Irak- krigen. Kosovokrigen var, som jeg sagde, en slags missionerende væbnet mission til fordel for menneskerettighederne. Det er altid noget, der i sig rummer netop det totalitære sigte eller den interesse, som består i, at man bedre end andre ved, hvad det egentlig drejer sig om. Og det ville også komme frem, hvis formålet med Irak- krigen udelukkende havde været, som det hed- der, at befri Irak.

Men det er, siger jeg, en forsvarskrig for den vestlige verden imod en islamisk terrorisme, der har vist sin vilje til at ramme os, hvor de kan. Og netop, fordi det er selvforsvar, er det reelt. Hvis det var et forsøg på at »befri« fjerne lande, så er man derude, hvor man altid siger, at man hand- ler af hensyn til andre, og det er og bliver det, der rummer det totalitære motiv og den totali- tære interesse.

Derfor er det nødvendigt at understrege i det ene tilfælde en hæderlig forsvarskrig, i det andet tilfælde et væbnet missionsforbund.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Jeg har et enkelt spørgsmål til hr. Anders Samu- elsen ud fra, at det jo nu er en kendt sag, at So- cialdemokratiet har støttet NATO fra dets opret- telse i 1949 og hele vejen frem, og det er jo også en kendt sag, at SF på et tidspunkt var meget imod NATO, men senere har støttet NATO og nu i dag endog støtter optagelse. Men kan hr. Anders Samuel- sen ikke bekræfte, at Det Radika- le Venstre i 1949 stemte imod oprettelsen og der- med Danmarks tilslutning til NATO?

(Kort bemærkning).

Anders Samuel- sen (RV):

En gang imellem har jeg det princip, at jeg ikke vil påtage mig et medansvar for radikal politik, i hvert fald den del af den, der ligger før min fød- sel. Og det må man sige, at det her i hvert fald drejer sig om, det ligger en anelse før min fødsel. Jeg kan godt bekræfte, at det var tilfældet, men derfor skal jeg da også bekræfte, at jeg er glad

for, at partiet har ændret holdning til det her, på samme måde som jeg nu er begejstret for, at SF er på vej stærkt i samme retning.

Jeg vil så også samtidig sige, at man jo må have respekt for den måde, som hr. Søren Kra- rup argumenterer på, men man må bare konsta- tere kort og kontant, at hr. Søren Krarup er af modsat opfattelse af et af de partier, som han er støtteparti for, nemlig Det Konservative Folke- parti. For som jeg hørte den konservative ordfø- rer, blev det netop understreget, at det var en glæde, at man nu ikke kun var en forsvarsallian- ce, men at man nu også havde mulighed for at hjælpe andre lande, som søgte friheden. Og det er jo lige netop den mission, friheden og menne- skerettigheder osv., som hr. Søren Krarup adva- rede imod.

Og så for det andet, at man også er stik imod, hvad USA selv bruger som et af sine absolutte hovedargumenter, nemlig befrielsesaktionen, indførelse af demokratiet, sikring af menneske- rettigheder osv. Det var – det tror jeg at vi alle sammen kan huske – den amerikanske præsi- dents absolutte hovedargument, da han på veg- ne af USA indledte angrebskrigen.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg går ud fra, at hr. Samuel- sen er enig med mig i, at åndelig vederhæftighed og redelighed altid er en fordel. Og det er klart, at det at man åbent som udenrigspolitisk og militærpolitisk motiv siger, at det naturligtvis er vores egen sikkerhed og fred, vi kæmper for, er et fremskridt i redelig- hed i forhold til dem, der altså kæmper for ver- dens frelse.

Kl. 19.30

Jeg synes som sagt, at der er sket et frem- skridt i USA's forhold til verden derved, at man nu selv er blevet presset og derfor pludselig be- gynder at optræde i mindre grad som missionær og i højere grad som den, der er truet på sin fri- hed. Det skal vi glæde os over. Jeg vil i hvert til- fælde sige, at det er den åndelige ædruelighed og nøgternhed i nyere tid, som vi hilser velkom- men, og hvor vi støtter USA.

(Kort bemærkning).

Anders Samuel- sen (RV):

Selv om jeg for den del, jeg har medansvar for, skal beklage, at vi er kommet en anelse væk fra beslutningsforslaget, vil jeg bare konkludere, at i det omfang USA bruger sit internationale enga- gement til at være med til at sikre frihed og men-

neskerettigheder og demokrati, i det omfang det er det, der driver dem, og ikke udelukkende et selvforsvarspolitisk synspunkt, synes jeg faktisk, at det skal billiges, for det tyder på, at de også går ærinder for andre nationer og ikke udelukkende tænker egoistisk på deres egne forhold.

Det er faktisk, hvad jeg fornemmer er situationen, og det er, hvad den amerikanske præsident har understreget gang på gang – om ikke andet så i et forsøg på at få en undrende verdensopinion over på deres side.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi diskuterer i øjeblikket et forslag om ratifikation af protokoller om Bulgariens, Estlands, Letlands, Litauens, Rumæniens, Slovakiets og Sloveniens tiltrædelse af Den Nordatlantiske Traktat. Jeg tror, at medlemmerne vil give mig ret i, at når jeg nu giver hr. Søren Krarup ordet, er det udtryk for betydeligt vidsyn.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Der er jo det ved det, at det faktisk altid er ganske interessant at få sat tingene ind i et vist perspektiv og få trukket nogle linjer op.

Jeg skal ikke forlænge debatten. Jeg var også på forhånd lidt skeptisk over for min alliance med Det Radikale Venstre, for det ville jeg normalt ikke være tryk ved, selv om hr. Samuelson har visse teologiske forudsætninger, som gør, at han måske forstod mere end så mange andre radikale.

Men må jeg lige sige i al korthed, at egoisme i politik ikke er noget, man skal foragte, det er noget, man skal gøre sig klart simpelt hen er motiveret. Og når man har den redelige holdning, så er man kommet et langt stykke i retning af netop at bevæge sig på en åndelig vederhæftigheds grund – og det er også en replik til USA.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Det gælder om at udnytte, at man har muligheden for det sidste ord, når man er oppe imod hr. Søren Krarup. Så jeg vil konkludere, at kombinationen af egoisme og næstekærlighed gør, at Det Radikale Venstre med stor fornøjelse siger ja tak til at støtte det beslutningsforslag, som er fremsat.

Jann Sjursen (KRF):

Ja, hvad skal man snart sige. Jeg kan jo indlede med at sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side med glæde støtter regeringens fremsatte beslutningsforslag. Udvidelsen af NATO er utrolig vigtig. Selv om slutspurten omkring NATO's udvidelse foregik sådan nogenlunde samtidig med udvidelsesprocessen i forhold til EU, og hvor EU-processen nok, må man sige, overskyggede NATO-udvidelsesprocessen, skal man bestemt ikke undervurdere betydningen af den beslutning, der blev truffet i Prag sidste år.

Det er af afgørende sikkerhedspolitisk betydning, at NATO-kredsen nu bliver udvidet med syv nye lande – ikke bare i forhold til, at NATO-fællesskabet så får flere medlemmer, men også i forhold til at de medlemmer, som nu tilslutter sig, i det senere år har undergået store forandringer, ikke bare på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område, men også i forhold til, at sikre demokrati og menneskerettigheder. Det har jo været forudsætningen for, at disse lande kunne indgå i den proces hen imod udvidelsen af NATO og også i processen hen imod udvidelsen af EU for en del landes vedkommende.

Så jeg vil bare fastholde, at man på trods af den debat, som også har udspundet sig her under beslutningsforslagets behandling, ikke skal undervurdere betydningen af det, som skete i Prag sidste år. Det er en ny milepæl, der er sat for den sikkerhedspolitiske arkitektur, ikke bare i Europa, men også på verdensplan. Og det glæder mig, at regeringen med det fremsatte forslag lægger op til, at også Danmark kan være hurtigt med hensyn til ratifikationen, beslutningen, som er truffet i Prag sidste år. Den har Kristeligt Folkepartis absolutte støtte.

Kl. 19.35

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gøre hr. Jann Sjursens sidste ord til mine første: En ny milepæl er sat. Det er rigtigt. Den blev jo i virkeligheden sat i 1999, da vi udvidede med Ungarn, Tjekkiet og Polen. Det var det, som hr. Villy Søvndal jo altså kaldte en skæbnesvanger fejltagelse. Men så blev der mindet om De Radikales tidligere skæbnesvangre fejltagelser. Jeg vil så i dag bare sige, at vi jo ved, at der er stor glæde i himlen over de omvendte syndere, men der er faktisk også meget stor glæde her i Folketingssalen over de omvendte syndere.

Det er en betydningsfuld fase, Europa er i. Det er milepæle, der sættes og flyttes. Det er utrolig væsentligt, at Europa nu er groet sam-

men, at frygten for krig på vores kontinent er væk. Vi har jo også fået NATO-Rusland-rådet, som netop også har til formål at forhindre, som vi gjorde i fjor, at der skulle komme nye skillelinjer, hvor vi bare har rykket skillelinjen nogle hundrede kilometer længere mod øst. Det er væsentligt, at Europa gror sammen. Vi har gjort det med EU-udvidelsen, og vi gør det så også nu med NATO-udvidelsen.

Fra tre i 1999 til syv nye lande nu, og det er ikke det sidste. Der er flere Balkanlande, som banker på døren, og som naturligvis er inde i en proces, hvor vi håber, at også Balkan kan blive en del af hele vores forsvarsalliance.

Jeg takker hr. Søren Krarup for Monica Papa-zus bog »Det sidste slag på Solsortesletten« fra Tidehvervs forlag. Jeg vil læse den med interesse. Jeg vil dog sige med det samme, at jeg ikke tror, jeg kan blive overbevist om – det er da muligt, at teksten kan overbevise mig – at Kosovo-krigen var en totalitær religionskrig. Vi gik jo ind dér, et stort flertal i Folketinget, for at forhindre folkemord. Det var en konkret, humanitær handling, en næstekærlig handling for nu at gå ind den diskussion, der var før, fordi vi sagde, at vi ikke kan sidde og se på, at et folk udslettes, bare fordi de er af en anden etnicitet.

Så det, det drejede sig om i Kosovo, var altså at være til stede og forhindre det værste. Og det mener jeg er en meget væsentlig opgave også for NATO. Vi kan ikke bare sidde og se naboen få tæsk. Det gør vi jo heller ikke på vores villavej, så har vi også pligt til at reagere.

Sådan kan vi jo heller ikke sidde og se et folk blive udslettet, bare fordi det er bag en anden grænse. Så derfor tror jeg ikke, jeg kan blive overbevist om, at Kosovokrigen var en totalitær religionskrig. Jeg opfatter den som en forhindring af et folkemord.

Det er til gengæld rigtigt, at man ikke skal komme og indføre demokrati i andre kulturer, sådan som korsfarerne kom i gamle dage og indførte kristendommen, det er jeg enig i. Det skal have lov til at udvikle sig, og man skal også have mulighed for at se – og det er så det, vi skal med eksemplets magt – om de vil have vores demokrati.

Det er derfor, vi med hensyn til den pakke, som jeg også er glad for at Dansk Folkeparti har stemt for, omkring hjælpen til Irak påpeger, at der også er hjælp her til demokratiudvikling og til udvikling af et retssystem, således at der kommer et retssamfund i Irak, hvilket de jo ikke har haft. Det kan de jo selv forkaste, men vi kan

komme og tilbyde det – ikke med våben, men med eksemplets magt.

Tilbage til NATO. Det er en meget stor sikkerhedspolitisk beslutning, vi træffer. Det betyder, at Europa er kommet meget langt væk fra krigstiderne, som hærgede det 20. århundrede, og som jo altså også endte med at hærge det lige op til dørtrinnet til det 20. århundrede med krigene i Kosovo.

Danmark har jo faktisk med skiftende regeringer – og jeg vil godt takke for mine forgængeres indsats, som var i forlængelse af den tidligere KV-regerings indsats – arbejdet for at få skabt denne udvidelse. Lige så snart Muren faldt og de baltiske lande tog deres frihed, har først en borgerlig regering, siden socialdemokratisk-radikale regeringer jo arbejdet for, at disse lande skulle med ind i vores fællesskab og have sikret deres fremtid.

Vi arbejdede meget for Estland, Letland og Litauen, men naturligvis også for Bulgarien, Rumænien, Slovakiet og Slovenien. Det har været vigtigt, at Danmark fra starten arbejdede med dem, at vi også har lavet forsvarssamarbejde med dem på Balkan f.eks., således at vi har fået integreret de baltiske lande og tidligere Polen i et forsvarsfællesskab med Danmark.

Det er en stor, betydningsfuld periode for Europas historie, hvor vi lægger krigene bag os og sammen er med til at befæste vores samfund, vores værdisystemer, og også er villige til at hjælpe mennesker, som er uden for vores eget samfund og beskytte os mod mennesker uden for vores egen verdensdel; det er det, der blev besluttet i november i fjor, at vi godt kunne være out of area, altså uden for det europæisk-nordatlantiske område, hvis det er nødvendigt. Det var vi så i Afghanistan, og det er jo muligt, at Irak bliver en rolle også for NATO, sådan som det diskuteres nu. Det viser, at NATO står for nogle grundsyn, for en menneskelighed, som skal forsvares – ikke spredes ud med våben i hånd, men forsvares.

Kl. 19.40

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

To ting. Jeg kan for det første ikke forholde mig tavs til, at udenrigsministeren argumenterer med næstekærlighed i udenrigspolitik. Må jeg sige meget kort til udenrigsministeren og også til hr. Anders Samuelsen: Hvor næstekærlighed indføres som politisk størrelse, er man på totalitarismens vej, og når næstekærlighed skal gøres

gældende som NATO's politik, er man i færd med at forvandle NATO fra en forsvarsalliance til et totalitært missionsselskab. Det er det ene.

Det andet er med hensyn til Kosovokrigen. Der tales om folkemord. Forholdet er jo, at der ikke var tale om noget folkemord. Det viser sig nu, at der næsten ingen grave var at finde, og de, der var, var man i høj grad i tvivl om, hvem kom fra.

Forholdet er jo, at Kosovokrigen blev startet af det NATO, der i Rambouilletterklæringerne påtvang Serbien en situation, som de ikke kunne leve med. Så det er også i den historiske redegørelse forkert.

Principielt er det afsporende at dyrke udenrigspolitik som næstekærlighed, og reelt historisk er det heller ikke en korrekt fremstilling af situationen.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nu tror jeg, hr. Søren Krarup må tale for sig selv. Hr. Søren Krarup vil altså ikke handle politisk ud fra næstekærlighedssynspunkter. Det vil jeg gerne, og det vil NATO også gerne.

Det er da klart, at der også er næstekærlighed i udenrigspolitikken. Der er ikke kun selvkærlighed. Man ser selvfølgelig på sine egne interesser og sikrer sit eget samfund, det er den første opgave, men den næste opgave er også at sørge for, hvis man har mulighed for det, at mennesker ikke slås ihjel, som man kan forhindre bliver slået ihjel. Det var det, der skete i Kosovo.

Så kan man diskutere, hvor mange der skal til for at lave et folkemord. Det er sådan en lidt diabolisk måde at regne det ud på: Er det 10.000 lig, eller er det 100.000 lig, eller er det 1 million lig? Der er jo ikke nogen, der er i tvivl om, at det var det, der var i gang. Så kan hr. Søren Krarup med bogen i hånd formentlig diskutere antallet, men der var da ikke nogen, der var i tvivl om, hvad der var i gang, og derfor var det vores pligt – næstekærlige pligt – at gå ind og sige: Det må standses. Man kan ikke gøre det.

Der er jo også almindelig kritik af, at man ikke gik ind i Rwanda/Burundi, hvor der blev slået 1 million mennesker ihjel på 1 uge, og hvor man netop kritiserer verden for ikke at have grebet ind, fordi det skete i Afrika. Man ser ikke med kønne tanker på, hvad der foregik dernede.

Så vi har altså i kraft af vores forpligtelse i verden en forpligtelse til også at beskytte folk mod fuldstændig urimelige mordforsøg. Det er en almindelig civil pligt, som gælder i det mo-

derne samfund. Udenrigspolitik er at sikre sit eget samfund. Men det er dernæst også at sørge for, at vi lever i en civiliseret verden, hvor det kan lade sig gøre.

Historisk mener jeg nu heller ikke, jeg har uret. Vi har Kosovo, som jeg bruger som eksempel, men det havde da også været lettere for amerikanerne at blive væk fra Europa både i Første og Anden Verdenskrig.

Tag f.eks. Hitchcocks film »Udenrigskorrespondenten«, jeg tror, den kom i 1939, før den 9. april 1940, hvor korrespondenten har en flammende tirade til sidst, hvor han siger: »Bliv dog væk fra dette vanvittige Europa«. Hvis man var blevet væk fra dette vanvittige Europa, var vanviddet forblevet i Europa.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi er langt væk fra beslutningsforslaget, men det er ikke nogen uinteressant diskussion.

Det er først hr. Jesper Langballe for en kort bemærkning og derefter hr. Søren Krarup. Så får udenrigsministeren lejlighed til at svare, og så tror jeg, vi vil sætte – undskyld, jeg skal ikke blande mig i diskussionen – et nådigt punktum for denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg synes, at denne her diskussion virkelig er med til at perspektivere det spørgsmål, som vi behandler i dag. Jeg kan ikke lade være med til det, udenrigsministeren siger nu, at sige, at når man drager på idealistisk korstog, fordi man skal indføre næstekærlighed med hæere og krudt og kugler, så sker der faktisk også det, at man meget let kommer til at optræde som »en tyr i en glasbutik«.

Det var den fremragende diplomat og udenrigspolitiker Churchill, der engang sagde om en højt estimeret, idealistisk amerikansk udenrigspolitiker: »Han er den eneste tyr, jeg kender, der selv bærer rundt på sin glasbutik.«

Det var jo i virkeligheden det, NATO gjorde i Kosovokrigen, hvor NATO ikke forhindrede en humanitær katastrofe, men fremkaldte den. Det var faktisk på grund af NATO-bombningerne, at fordrivelsen af kosovoalbenerne skete, og så talte man for at retfærdiggøre krigen om alle de massegrave, man skulle finde.

Kl. 19.45

Hr. udenrigsminister: Der var ikke 10.000, der var ikke 100.000, der var overhovedet ingen. Man har ingen fundet. Man har fundet masser i

Bosnien som spor efter Milosevics forbrydelser, men ingen i Kosovo. Det hele var en konstruktiv.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Krarup, og så får udenrigsministeren lejlighed til at slutte debatten af.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Hvorfor gik USA ind i Anden Verdenskrig? Fordi de blev overfaldet i Pearl Harbor! Det var sandelig ikke af næstekærlighed. De blev tvunget ind i krigen, og det betød altså, at de kom Europa til hjælp, men det var et led i bekæmpelse af den fjende, de havde fået, da Hitler erklærede USA krig.

Det er altså efterkrigstidens store trussel mod frihed, og jeg kan også sige demokrati, at der eksisterer sådanne humanitære kræfter, der udråber sig selv til at være ensbetydende med verdens frelsere og kalder deres udenrigspolitik for næstekærlighed og dermed driver den i retning af den totalitære hensynsløshed, som jo rent politisk er det virkelig farlige. Men jeg er alligevel skuffet over, at udenrigsministeren er så fremmed over for selve indholdet af begrebet næstekærlighed, at han kan bruge det udenrigspolitisk.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Uanset hvor mange timer vi diskuterer her, tror jeg ikke, hr. Søren Krarup og jeg bliver enige. Vi har jo også haft diskussionen med hr. Søren Krarups blad Tidehverv i anledning af mine bøger, hvor hr. Søren Krarup også var imod mine menneskerettighedssynspunkter og mit næstekærlighedssynspunkt, men jeg tillader mig at stå ved min næstekærlighed.

Jeg mener, at et samfund, hvor egeninteressen går op i fællesinteressen, er i alles interesse, og jeg kan ikke acceptere det synspunkt, som jeg ved, at mange filosoffer har: at der ikke findes altruisme. Selvfølgelig findes der da altruisme, der findes også egoisme, og der findes situationer, hvor de to ting kan forenes.

Næstekærlighed er altså en kendsgerning, hvis man vil være med til at sørge for, at verden bliver et tåleligere sted. Derfor giver vi f.eks. også ulandshjælp, for det er jo for at bekæmpe verdensfattigdommen. Det er rigtigt, at vi senere

hen ad vejen kan få glæde af, at der ikke er en verdensfattigdom, som udfordrer vores samfund og skaber uro og usikkerhed, men det er da i første række for bl.a. at sørge for, at alle disse mennesker ikke dør af fattigdom eller hiv eller aids, som vi også sætter mange penge af til. Det er da næstekærlighed. Vi kunne have brugt pengene på flæsketeg i stedet for, men vi gør det ikke, fordi vi synes, det er urimeligt, at mennesker og samfund skal bukke under, hvis vi har mulighed for at begrænse skaderne.

Vi kan til dommedag diskutere Amerikas motiver til at hjælpe Europa, men der er ikke nogen som helst tvivl om, at amerikanerne satte flere kræfter ind, end de havde behovet på baggrund af Pearl Harbor-situationen. De havde ikke behovet at kaste sig så kraftigt ind i Europa, som de gjorde for at bekæmpe nazismen, som var det onde. Men jeg siger også, at vi ikke skal indføre demokrati med våben i hånd, men ved eksemplets magt.

Så til hr. Jesper Langballe, som taler om et idealistisk korstog med krudt og kugler og en tyr i en glasbutik: Jamen det er da interessant, at det Balkan, vi befriede for Milosevic, så Bosnien fik lov til at undgå at blive hærget af serbiske tropper, nævnte hr. Jesper Langballe som et udmærket eksempel ligesom Kosovo, som vi også befriede. Jeg vil ikke tælle antallet af lig, for der findes jo andre bøger, der kommer til et andet resultat. Men for nu at vende tilbage til dagens tema er det da bemærkelsesværdigt, at dette Balkan nu banker på NATO's dør. De har altså fundet, at NATO har gjort præcis det, de havde brug for, for det er derfor, de banker på døren og står som de næste i rækken til at blive optaget i NATO.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 101:

Forslag til folketingsbeslutning om eventuelle EU-afstemninger.

Af Villy Søvndal (SF) m.fl.
(Fremsat 26/2 2003).

Første næstformand (Svend Auken):

Som tidligere meddelt er dette forslag taget tilbage af forslagsstillerne.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Svend Auken):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. april 2003, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 19.49